

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Zviedrijas tiesību akti paredz uzturēšanas saistības pret bērniem, laulātajiem un šķīrtiem laulātajiem. Noteikumi par laulāto uzturēšanas saistībām ir piemērojami arī reģistrētajiem partneriem.

Bērni

Vecāki ir atbildīgi par savu bērnu pienācīgu uzturēšanu, ņemot vērā gan bērna vajadzības, gan kopējos vecāku ienākumus. Vecākam, kuram nav nekādu iespēju piedalīties bērna uzturēšanā, nav pienākuma nodrošināt uzturīdzekļus.

Vecākam, kurš nav aizgādājis, kā arī pastāvīgi nedzīvo kopā ar bērnu, jāpilda savas uzturēšanas saistības, maksājot uzturīdzekļu pabalstu. Vecākam, kurš ir aizgādājis kopā ar otru vecāku, arī var būt pienākums nodrošināt uzturīdzekļu pabalstu. Tas jā dara gadījumā, ja bērns pastāvīgi dzīvo kopā tikai ar otru vecāku, neatkarīgi no tā, vai šī persona ir neprecējusies vai dzīvo kopā ar citu partneri.

Persona, kas pastāvīgi dzīvo kopā ar citas personas bērnu un ar vecāku, kuram ir bērna aizgādības tiesības, arī ir atbildīga par minētā bērna uzturēšanu, ja puses ir precējušās viena ar otru vai tām ir kopīgs bērns vai bērni. Taču patēvs vai pamāte ir atbildīga par bērna uzturēšanu tikai tad, ja bērns nevar saņemt uzturīdzekļus no otra vecāka, proti, no vecāka, ar kuru kopā dzīvo patēvs vai pamāte.

Uzturīdzekļu maksājumus nosaka ar tiesas spriedumu vai vecākiem vienojoties. Vienošanās ir spēkā tikai tad, ja tā sagatavota rakstveidā un to apliecinājušas divas personas.

Puses var arī vienoties, ka turpmākie uzturīdzekļu maksājumi tiks veikti vienreizēja maksājuma veidā vai par periodiem, kas pārsniedz trīs mēnešus. Ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem, šāda vienošanās jāapstiprina attiecīgajai sociālās labklājības komitejai (*socialnämnden*).

Uzturīdzekļi vienreizēja maksājuma veidā ir jāmaksā sociālās labklājības komitejai, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem. Komisijai samaksātā summa ir jāizmanto, lai no apdrošināšanas sabiedrības bērnam iegādātos ikgadēju pabalstu, kas ir atbilstošs uzturēšanas saistībām, ja vien vienošanās to atļauj un ja komisija neuzskata, ka naudas summa var tikt izmantota citā, bērna uzturēšanai atbilstošākā veidā.

Uzturīdzekļus maksā avansā par katru kalendāro mēnesi. Tomēr tiesa var nolemt par citu maksājuma metodi, ja tam ir konkrēti iemesli.

Prasību par uzturīdzekļu maksājumu noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus.

Attiecībā uz noteikto uzturīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro piecu gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Pāri

Laulības laikā katrs no laulātajiem ir atbildīgs par sevis un sava laulātā uzturēšanu. Ja kāds no laulātajiem nevar pilnībā sevi uzturēt, otrs laulātais ir atbildīgs par viņa personisko vajadzību nodrošināšanu.

Pēc laulības šķiršanas katrs laulātais ir atbildīgs par sevis uzturēšanu. Tomēr, ja vienam no laulātajiem ir nepieciešama nauda sevis uzturēšanai pārejas periodā, viņam(-ai) ir tiesības uz saprātīgu pabalstu no otra laulātā, ņemot vērā otra laulātā iespējas un citus apstākļus. Izņēmuma gadījumos šādu atbalstu iespējams saņemt ilgāk.

Ja laulātie nevar vienoties par apgādību, strīdu izšķir tiesa.

Pēc laulības šķiršanas uzturīdzekļu pabalstu izmaksā regulāru iemaksu veidā. Tomēr tiesa var pieprasīt izmaksāt arī vienreizēju pabalstu, ja tam ir konkrēti iemesli, piemēram, nepieciešamība veikt maksājumu pensijas saņemšanai.

Prasību par uzturīdzekļu maksājumu noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus.

Attiecībā uz noteikto uzturīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro trīs gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecāka uzturēšanas saistības parasti izbeidzas, kad bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu. Tomēr, ja bērns vēl nav pabeidzis vidējo izglītību, uzturēšanas saistības paliek spēkā, kamēr bērns turpina mācības skolā, taču ne vēlāk kā līdz bērna 21 gada vecumam. Skola šeit nozīmē obligāto vidējo izglītību vai vidusskolu, vai citu līdzīgu vispārējās izglītības iestādi.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementī?

Zviedrijā nepastāv īpaša iestāde, kas nosaka vai palīdz noteikt uzturīdzekļus. Uzturīdzekļu maksājumus var noteikt vai nu ar tiesas spriedumu, vai vecākiem vienojoties. Ja puses neparaksta vienošanos, prasītājam jāvēršas rajona tiesā (*tingsrätt*) un jāiesniedz pieteikums par izsaukumu uz tiesu.

Ja jums ir jautājumi par starptautiskajiem uzturēšanas pienākumiem, varat sazināties ar Zviedrijas Sociālās apdrošināšanas aģentūru (*Försäkringskassan*), kas ir centrālā iestāde Zviedrijā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Vecāks, kuram ir aizgādības tiesības, var pieprasīt uzturīdzekļus nepilngadīga bērna vārdā. Ja ir iecelts īpašs aizbildnis, viņam(-ai) arī ir tiesības rīkoties bērna vārdā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Noteikumus par jurisdikciju var atrast Vecāku kodeksā (*föräldrabalken*), Laulības kodeksā (*äktenskapsbalken*) un Tiesas procesa (*rättegångsbalken*) kodeksā. Informāciju var saņemt arī rajona tiesā.

Tiesvedība bērna uzturīdzekļu lietā tiek izskatīta prasītāja pastāvīgajā dzīvesvietā. Ja nav citas kompetentās tiesas, lieta tiks izskatīta Stokholmas rajona tiesā.

Jautājumus par uzturīdzekļu maksājumiem laulātajam var izskatīt arī laulības šķiršanas prāvā. Laulības lietas izskata rajona tiesa, kas noteikta pēc kāda no laulāto pastāvīgās dzīvesvietas. Ja nevienam no laulātajiem nav pastāvīgas dzīvesvietas Zviedrijā, lieta tiks izskatīta Stokholmas rajona tiesā. Ja tiesvedība attiecībā uz laulātā uzturīdzekļiem nav uzsākta saistībā ar laulības prāvu, piemēro Tiesas procesa kodeksa 10. nodaļā minētos vispārējos noteikumus par jurisdikciju.

Padomes 2008. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (Uzturēšanas saistību regula) paredz noteikumus par jurisdikciju pārrobežu lietās.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Nē. Ikvienai personai, kas vēlas celt prasību tiesā, ir jāiesniedz kompetentajā rajona tiesā iesniegums par izsaukumu uz tiesu.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Tiesvedība Zviedrijā ir bezmaksas, izņemot lietas iesnieguma nodevu, kas patlaban ir 900 SEK. Ja prasītājs ieceļ juridisko konsultantu vai advokātu, viņam būs jāsedz attiecīgās izmaksas. Papildus izmaksas var arī rasties saistībā ar pierādījumiem, piemēram, par liecinieku pieaicināšanu.

Nav iespējams veikt jebkādas novērtējumus par to, cik lielas būs šīs izmaksas, jo tās atšķiras atkarībā no skatāmās lietas.

Noteiktos apstākļos var piešķirt juridisko palīdzību. Lai saņemtu juridisko palīdzību uzturēšanas lietā, nepieciešams īpašs pamatojums. Šāds pamatojums var pastāvēt, piemēram, ja lietas apstākļi ir sarežģītāki nekā parasti, un tādēļ ir nepieciešama plašāka juridiskā palīdzība.

Juridiskās palīdzības piešķiršana nozīmē, ka prasītājam tiek iecelts advokāts un ka valsts apmaksā minētās personas atlīdzību, ja prasītājs to nevar atļauties. Juridiskā palīdzība ietver arī izmaksas saistībā ar pierādījumu iesniegšanu, izmeklēšanu, tulka un tulkošanas pakalpojumiem un starpnieka atlīdzību.

Personas, kurām piešķirta juridiskā palīdzība, ir atbrīvotas arī no konkrētām nodevām, kas tām būtu jāmaksā tiesām un Zviedrijas Izpildes iestādei (*Kronofogdemyndigheten*).

Personām, kas nav Zviedrijas pilsoņi un neuzturas vai nav uzturējušās Zviedrijā, var piešķirt juridisko palīdzību Zviedrijā ierosinātajās prāvās, ja tam ir īpaši iemesli. Ja lieta ir izskatāma citā valstī, juridisko palīdzību var piešķirt tikai tad, ja persona dzīvo Zviedrijā. Visu ES dalībvalstu pilsoņiem ir tādas pašas tiesības uz juridisko palīdzību kā Zviedrijas pilsoņiem. Dažu citu valstu pilsoņiem arī ir tādas pašas tiesības atbilstīgi īpašam noteikumam, kas paredz, ka šādā gadījumā ir nepieciešams, lai būtu spēkā vienošanās par savstarpīgumu.

Attiecībā uz pārrobežu strīdiem ES pastāv daži īpaši noteikumi par juridisko palīdzību, jo īpaši lai nodrošinātu, ka bezmaksas juridisko palīdzību var piešķirt konkrētos gadījumos saskaņā ar Uzturēšanas saistību regulu attiecībā uz vecāka uzturēšanas bērnam vecumā līdz 21 gadam.

Informāciju par juridisko palīdzību var saņemt no **Zviedrijas Juridiskās palīdzības iestādes** (*Rättshjälpsmyndigheten*).

8 Kāda veida uzturēšanas tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturēšanas apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Bērna uzturēšanas summu nosaka, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteiktiem kritērijiem. Vecākam, kam ir pienākums nodrošināt uzturēšanas izdevumus, no ienākumiem pēc nodokļu nomaksas ir tiesības saglabāt nepieciešamos līdzekļus sevis apgādāšanai. Tie ietver izmaksas par mājokli, kuras aprēķina atsevišķi saprātīgā apmērā. Citas dzīvošanas izmaksas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz indeksam piesaistītu standarta summu. Turklāt attiecīgais vecāks var saglabāt uzturēšanas summu laulātajam, ar ko viņš(-a) dzīvo kopā, ja tam ir īpaši iemesli. Visbeidzot, vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturēšanas izdevumus, var arī saglabāt summu, lai uzturētu bērnus, ar kuriem viņš dzīvo kopā. Daudzums, ko no pārpalikuma var pieprasīt uzturēšanas pabalstam, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp bērna vajadzībām un otra vecāka iespējām segt bērna uzturēšanas izdevumus. Zināmā mērā var veikt atskaitījumus attiecībā uz saskarsmes izdevumiem.

Attiecībā uz laulātā uzturēšanas izdevumiem normatīvos aktos noteiktu kritēriju nav. Tomēr daži no iepriekšminētajiem novērtēšanas kritērijiem kalpo kā vadlīnijas. Uzturēšanas maksājumi tiek regulāri indeksēti, lai saglabātu to sākotnējo vērtību. Indeksatspoguļo cenu pamatsummas izmaiņas saskaņā ar Sociālās apdrošināšanas kodeksu (*socialförsäkringsbalken*), ja vien tiesas lēmumā vai vienošanās dokumentā par uzturēšanas pabalsta noteikšanu nav paredzēts cits noteikums par indeksāciju. Sociālās apdrošināšanas aģentūra katru gadu nosaka, vai uzturēšanas pabalsts tiks mainīts un par cik procentiem. Izmaiņas, kas parasti tiek veiktas 1. februārī, ir attiecināmas uz uzturēšanas pabalstiem, kas noteikti pirms iepriekšējā gada 1. novembra.

Ja puses vienojas, tās var grozīt fiksētu uzturēšanas maksājumu, parakstot jaunu vienošanos. Šāds noteikums ir piemērojams pat tad, ja uzturēšanas izdevumi ir noteikti ar tiesas nolēmumu. Tiesa var precizēt lēmumu vai vienošanos, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā apstākļu izmaiņas. Par laika periodu pirms tiesvedības uzsākšanas jebkāda veida izmaiņas no vienas vai otras puses var tikt veiktas tikai attiecībā uz neveikto maksājumu samazināšanu vai atcelšanu. Nepieciešami īpaši pamatojumi, lai tiesa palielinātu pabalstu šķirtajam laulātajam apstākļu izmaiņu rezultātā.

Tiesa var arī mainīt uzturēšanas vienošanos, ja vienošanās ir nepamatota, ņemot vērā apstākļus, kādos vienošanās noslēgta, un vispārējos apstākļus.

Tomēr jau saņemto uzturēšanas atmaksāšanu var pieprasīt tikai tad, ja tam ir konkrēti iemesli.

Ja periodisko uzturēšanas pabalstu maksājumu apmērs bērnam nav mainījies sešu gadu laikā citādi kā tikai par indeksēto izmaiņu apmēru, tiesa var pārskatīt turpmāko uzturēšanas maksājumu bez vajadzības norādīt īpašu pamatojumu.

9 Kā un kam uzturēšanas maksājumi tiks maksāti?

Uzturēšanas maksājumi jāmaksā personai, kurai tie pienākas. Ja persona, kurai pienākas uzturēšanas maksājumi, ir bērns, kas nav sasniegjis 18 gadu vecumu, pabalsts tiks maksāts vecākam, kuram ir aizgādības tiesības un kurš dzīvo kopā ar bērnu.

Uzturēšanas maksājumu vienreizēja maksājuma veidā ir jāmaksā sociālās labklājības komitejai, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturēšanas maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Pieteikumu par sprieduma izpildi var iesniegt Izpildes iestādē. Pieteikumu iesniedz mutiski vai rakstiski. Kopā ar pieteikumu jāiesniedz izpildes rīkojums.

Saistības rakstveidā, kas parakstītas divu liecinieku klātbūtnē un attiecināmas uz uzturēšanas pabalstu saskaņā ar Laulības kodeksu vai Vecāku kodeksu, tiek izpildītas kā galīgie spriedumi, kam ir likuma spēks.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā

Bērna uzturēšanas gadījumā prasību par uzturēšanas noteikšanu nevar apmierināt uz laikposmu, kas ilgāks par trim gadiem līdz datumam, kurā iesniegta prasība, ja vien tam nepiekrīt parādnieks. Attiecībā uz noteikto uzturēšanas pabalstu prasījumiem piemēro piecu gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Uzturēšanas laulātajam gadījumā prasību par uzturēšanas noteikšanu nevar apmierināt uz laikposmu, kas ilgāks par trim gadiem līdz datumam, kurā iesniegta prasība, ja vien tam nepiekrīt parādnieks. Attiecībā uz noteikto uzturēšanas pabalstu prasījumiem piemēro trīs gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Attiecībā uz izpildi arestam piemēro vairākus izņēmumus, piemēram, arestu neuzliek apgērbiem un citām precēm, kas paredzētas vienīgi parādnieka personīgai lietošanai, saprātīgā vērtībā, kā arī konkrētiem mājokļiem un tā uzturēšanai nepieciešamajiem piederumiem. Ja parādniekam ir ģimene, nosakot, kam tiek piemērots atbrīvojums, jāņem vērā priekšmeti, ko izmanto ģimene, kā arī ģimenes vajadzības.

Arestu var piemērot tikai tai daļai no parādnieka algas, kas pārsniedz viņa vai viņa ģimenes iztikai nepieciešamos līdzekļus. To daļu no parādnieka algas, kurai nevar piemērot arestu (*förbehållsbeloppet*), nosaka, atsaucoties uz standarta summu. Standarta summa ietver parastās dzīvošanas izmaksas, izņemot mājokļa izmaksas, ko nosaka atsevišķi un pievieno pie standarta summas. Standarta summu katru gadu nosaka Izpildes dienests.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturēšanas maksājumu?

Zviedrijā palīdzību uzturīdzekļu piedziņas lietās sniedz Izpildes iestāde. Pārrobežu lietās persona, kas ir tiesīga saņemt uzturīdzekļus, var saņemt administratīvu palīdzību no Sociālās apdrošināšanas aģentūras, iesniedzot Izpildes iestādē piedziņas pieteikumu.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturīdzekļus parādnieka vietā?

Attiecībā uz bērniem, kuru vecāki ir šķīrušies, Sociālās apdrošināšanas aģentūra var nodrošināt uzturīdzekļu atbalstu par kopējo summu 1673 SEK mēnesī līdz mēnesim, kad bērns sasniedz septiņu gadu vecumu, 1823 SEK mēnesī līdz mēnesim, kad bērns sasniedz 15 gadu vecumu, un 2223 SEK mēnesī no mēneša, kad bērns sasniedz 15 gadu vecumu, vecākam, kurš dzīvo un ir oficiāli reģistrēts kopā ar bērnu. Lēmumu par uzturēšanas pabalstu pieņemt pēc pieteikuma iesniegšanas Sociālās apdrošināšanas aģentūrā — iestādē, kas pārvalda sociālo apdrošināšanu. Uzturēšanas pabalsts ir veids, kādā sabiedrība var nodrošināt, ka bērns, kura vecāki ir šķīrušies, saņem noteiktu uzturīdzekļu apmēru arī tad, ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, nepilda savas uzturēšanas saistības. Vecākam, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, ir jāatlīdzina valstij maksājumi, ņemot vērā viņa ienākumus un to bērnu kopējo skaitu, kurim viņam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus. Pienākumu veikt maksājumu nosaka administratīvā procedūrā. Taču, ja uzturīdzekļu pabalsts tiek maksāts tieši vecākam, kurš dzīvo kopā ar bērnu, Sociālās apdrošināšanas aģentūras izmaksātā uzturīdzekļu pabalsta summa tiks attiecīgi samazināta. To dēvē par papildu pabalstu (*utfyllnadsbidrag*).

Ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, dzīvo ārvalstīs vai arī dzīvo Zviedrijā, taču atalgojumu algu vai citus ienākumus no citas valsts, Sociālās apdrošināšanas aģentūra var likt vecākam, kam ir aizgādības tiesības un kas dzīvo kopā ar bērnu, veikt pasākumus, lai nodrošinātu uzturēšanas saistību noteikšanu. Tādējādi Sociālās apdrošināšanas aģentūra pārņem bērna tiesības uz uzturīdzekļu pabalstu aģentūras izmaksātā uzturīdzekļu pabalsta apmērā.

Laulātais nevar saņemt uzturīdzekļu pabalstu no Sociālās apdrošināšanas aģentūras.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

Pārrobežu lietās prasītājs var saņemt administratīvu palīdzību no Sociālās apdrošināšanas aģentūras. Sociālās apdrošināšanas aģentūra ir centrālā iestāde atbilstīgi ES Uzturēšanas saistību regulai un 2007. gada 23. novembra Hāgas Konvencijai par uzturīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu (2007. gada Hāgas konvencija), kā arī nosūtītāja/saņēmēja iestāde atbilstīgi 1956. gada Ņujorkas Konvencijai par uzturīdzekļu piedziņu ārvalstīs.

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Sk. atbildi uz 14. jautājumu.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Sociālās apdrošināšanas aģentūras kontaktinformācija:

Zviedrija Sociālās apdrošināšanas aģentūra (*Försäkringskassan*)

PO Box 1164

SE-621 22 Visbija

Zviedrija

Tālr.: +46 (771) 17 90 00

Fakss: +46 (10) 11 20 411

E-pasts: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Sociālās apdrošināšanas aģentūra veiks attiecīgus pasākumus, lai sekmētu uzturīdzekļu piedziņu. Sociālās apdrošināšanas aģentūras kā centrālās iestādes funkcijas atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai un 2007. gada Hāgas konvencijai izriet attiecīgi no regulas un Konvencijas. Sociālās apdrošināšanas aģentūrai cita starpā ir jāpalīdz personām, kuras ir tiesīgas saņemt uzturīdzekļus, saistībā ar pieteikumiem, ko var iesniegt ar iestādes starpniecību, piemēram, pieteikumu, lai pieprasītu nolēmumu par uzturīdzekļiem citā valstī. Lai saņemtu sīkāku informāciju par prasītājiem pieejamo palīdzību, lūdzam sazināties ar Sociālās apdrošināšanas aģentūru.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

Prasītājiem, kas vēlas piedzīt uzturīdzekļus atbilstīgi 1956. gada Ņujorkas Konvencijai par uzturīdzekļu piedziņu ārvalstīs, jāiesniedz pieteikums savas izcelsmes valsts nosūtītājā iestādē, kura pārsūtīs pieteikumu saņēmējai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas aģentūrai).

Tas pats attiecas uz gadījumu, kad prasītājs vēlas saņemt palīdzību, ko var saņemt no centrālajām iestādēm atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai vai 2007. gada Hāgas konvencijai, t. i., prasītājam jāsaņemas ar savas valsts centrālo iestādi, kura pārsūtīs pieteikumu centrālajai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas aģentūrai).

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Ja persona, kura ir tiesīga saņemt uzturīdzekļus, vēlas piedzīt uzturīdzekļus atbilstīgi 1956. gada Ņujorkas Konvencijai par uzturīdzekļu piedziņu ārvalstīs, Uzturēšanas saistību regulai vai 2007. gada Hāgas konvencijai, tai jāiesniedz pieteikums nosūtītājai iestādei / centrālajai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas aģentūrai), kas pārsūtīs pieteikumu saņēmējai iestādei valstī, kurā persona dzīvo un/vai gūst ienākumus.

Ja jūs kā persona, kurai ir pienākums maksāt uzturīdzekļus, vēlaties saņemt palīdzību, piemēram, saistībā ar fiksētu uzturīdzekļu pabalsta maiņu, jūs varat sazināties ar centrālo iestādi savā valstī, kas pārsūtīs pieteikumu centrālajai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas aģentūrai).

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Sk. atbildi uz 16. jautājumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā. Zviedrijai ir saistošs 2007. gada 23. novembra Hāgas protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (Hāgas protokols), kura noteikumi ir piemērojami ES kopš 2011. gada 18. jūnija. Hāgas protokola galvenais noteikums nosaka, ka ir piemērojami tās valsts tiesību akti, kurā ir personas, kas ir tiesīgas saņemt uzturīdzekļus, pastāvīgā dzīvesvieta. Taču, ja tas ir nepieciešams bērna labā, var piemērot tiesas valsts tiesību aktus vai tās valsts tiesību aktus, kuras valstspiederīgie ir gan bērns, gan uzturīdzekļu maksātājs, ja bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktu piemērošana nav bērna interesēs. Tāpat puses var vienoties par piemērojamajiem tiesību aktiem, taču šādas vienošanās darbības joma ir ierobežota, ja, piemēram, uzturīdzekļu lieta attiecas uz bērniem, kas ir jaunāki par 18 gadiem.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Zviedrijai ir saistošs Hāgas protokols (sk. atbildi uz 20. jautājumu).

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Sk. atbildi uz 7. jautājumu par vispārējiem nosacījumiem juridiskās palīdzības saņemšanai.

ES pārrobežu strīdu gadījumā piemēro dažus īpašus noteikumus par juridisko palīdzību. Ja ir izpildīti Uzturēšanas saistību regulā paredzētie nosacījumi juridiskās palīdzības saņemšanai, juridiskā palīdzība tiks piešķirta un būs bez maksas, ja prasītājam ir vajadzīga juridiskā palīdzība un šo vajadzību nevar apmierināt citiem līdzekļiem.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Nav pieņemti īpaši pasākumi.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.



Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 28/03/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.